

[Aksel Larsen.]

Det må være tilladt på den givne foranledning at gøre opmærksom på noget, som burde være elementært. Erhvervslivet er ikke kun og erhvervslivet er ikke ensbetydende med industri- og handelsvirksomhedernes aktionærer og ledere så lidt som med de branche- og arbejdsgiverforeninger, der forener dem.

Erhvervslivet er også og i allerhøjeste grad arbejderne og de øvrige ansatte i virksomhederne, uden hvis arbejdsindsats og kunnen hverken virksomhederne eller samfundet vil kunne trives. Det, man kalder erhvervslivets trivsel, altså produktion, fordeling, investering og udbygning, er noget, som angår hele folket, og som ikke kan eller skal anskues ud fra profitmotivets snævre synsvinkel. Ja, jeg ved godt, at det gør dygtige virksomhedsledere heller ikke, men man glemmer ofte og næsten systematisk, at alle de hundre tusinder, der gennem deres arbejde skaber rigdomme og får det til at gå, i høj grad er en del af erhvervslivet, og at de har ret til at tale med og være medbestemmende.

Det er kun godt, at netop spørgsmålet om medbestemmelsesret, om medindflydelse på virksomhedernes ledelse og drift og dermed på erhvervslivet — kort sagt det, man kalder industrielt demokrati, og som er noget meget mere omfattende end det, man kalder klimaet på arbejdspladserne — er bragt frem i forgrunden af arbejderbevægelsen og optaget til løsning ved de seneste initiativer fra Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund. Det er givet, at dette kommer lovgivningsmagten også til at beskæftige sig med, ligesom den — det være sagt uden umiddelbar forbindelse med dette problem — også kan komme til at interessere sig mere end hidtil for spørgsmålet om arbejdsuge og ferie, også selv om det måske ikke passer hr. Poul Møller.

I den politiske debat opererer man alt for meget med gamle klicheer, med ord, som dækker fortidsbegreber, men som for længst har mistet mening og indhold. Sådan forholder det sig med anvendelsen af ord som liberalisme, liberal politik og liberale partier. De anvendes i øvrigt af mange, som for sig selv og andre vil holde liv i en myte, skønt de ikke er i stand til at forsyne disse ord med et konkret politisk indhold. Mest

energisk synes i så henseende venstre at være, det parti, der i særlig grad repræsenterer den erhvervsgren, nemlig landbruget, som råber mest på statsstøtte, statsindgreb og statsreguleringer, ja, og som også — og dette må siges — i betydelig grad har behov for, at staten som samfundets politiske overbygning bekymrer sig om erhvervets trivsel. Dermed være dog ikke sagt, at venstre og hr. Poul Hartling er ene om at optræde i dansk politik som liberalismens forfægtere.

Hvordan er så virkeligheden? Jo, det er den, at samfundet og den produktion, der styres eller kan styres af mennesker, er undergået en kolossal udvikling og forandring, fra dengang produktionsmidlet hed en afbrækket gren eller en flintflække, dengang produktionen, altså menneskets tilegnelse fra naturen, var individuel. Nu hedder det moderne storindustri, atomreaktorer og datamaskiner. Produktionen er nu kollektiv, den er samfundsmæssig, og den er kun mulig ved alles samvirke med alle. Det er netop dette, som betinger dens næsten ubegrænsede vækst, og dens sigte er at tilfredsstille hele samfundets behov.

Det er dette, som har medført velstandstigningen, de materielle som de kulturelle fremskridt. Det er også dette, som har ført til kvalitative ændringer i selve produktionsvilkårene under kapitalismen, som synes i betydelig grad at have om ikke udelukket de store økonomiske kriser, så dog at have muliggjort deres bekæmpelse, og som gør liberalisme i gammeldags forstand til noget håbløst fortidigt og uanvendeligt.

Men så længe man ikke erkender dette, vil tilværelsen trods fremskridt og produktion og velstand være ustabil og fremtiden usikker. Planmæssighed, samfundsmæssigt indseende med produktionen og styring af produktionen er en nødvendighed. Det går ikke an at lade blinde kræfter regere. Her er politikernes ansvar. Pleje af særinteresser og smålig partitaktik er til skade i den virkelighedsverden, vi lever i.

Flertalsskiftet i folketinget har givet mulighed for, at denne opfattelse kan slå igennem i dansk politik — uanset hr. Poul Møllers tale om Karl Marx' gravsted. Det har fra socialistisk folkepartis start været vor konkrete politiske målsætning at opnå et sådant flertalsskifte og derpå at få arbej-